

Ympäristöjärjestöjen avoin kirje hallitukselle
 Helsingissä, 21.5.2008

Arvoisa ilmasto- ja energiapolitiikan ministerityöryhmä,

Vaarallisen ilmastonmuutoksen torjumisen kannalta eletään ratkaisevia vuosia. Jotta Suomen ilmastostrategia edistäisi pohjoismaista yhteistyötä käännteentekevästä ilmastopoliittisesta solmimiseksi Kööpenhaminassa ensi vuonna, on ohjelman oltava linjassa EU:n kahden asteen tavoitteen kanssa. Nyt näin ei ole.

Julkisuuteen tulleiden tietojen mukaan ilmastostrategian valmisteluissa on neljä vakavaa puutetta liittyen energiatehokkuustoimien mitoittamiseen, ydinvoimasta vapaan vaihtoehdon puutteeseen ja päästötavoitteiden tasoon. Esitämme seuraavassa parannusesityksiä strategian valmistelutyöhön.

1. Energiansäästötoimet EU:n energiatehokkuustavoitteen mukaisiksi

Elinkeinoministeri Mauri Pekkarisen julkiset lausunnot viittaavat siihen, että hallitus on tekemässä pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiaa, jossa energiatehokkuus on jälleen jäämässä sivurooliin, vaikka sen rooli on kansainvälisissä tutkimuksissa (IPCC, IEA) identifioitu tärkeimmäksi päästöjen vastaisessa taistelussa, ja vaikka TEM:n teettämä Teknologiapolut 2050 –taustaselvitys ja VTT:n Energy use –skenaariot arvioivat energiatehokkuuspotentiaalit Suomessa suuriksi. Strategian taustaselvityksissä todettuja energiatehokkuuden mahdollisuuksia ollaan huomioimassa nyt vain osittain. Haiskahtaakin sille, että potentiaaleja jätetään tarkoituksella huomioimatta ydinvoiman lisärakentamisen oikeuttamiseksi. Tällaiset linjaukset ovat ristiriidassa hallituksen julkilausuttujen prioriteettien kanssa.

Ympäristöjärjestöjen esitykset

- Teknologiapolut 2050 -raportissa tunnistetut kustannustehokkaat energiansäästöpotentiaalit ja EU:n 20 % energiatehokkuustavoite on strategiavalmistelussa huomioitava täysimääräisinä energian kulutustavoitteita asetettaessa. TEM:in energiansäästötoimikunnan tehtävänä tulee olla linjata keinoja kaikkien em. energiansäästömahdollisuuksien toteuttamiseksi.
- Sähkön käytön tehostaminen vaikuttaa huippukulutuksen aikaiseen tehontarpeeseen vielä huomattavasti enemmän kuin keskimääräiseen kulutukseen ja on siten tärkein keino sekä Venäjä-riippuvuudesta irtautumiseen että fossiilisen laadetuotannon vähentämiseen. Siksi tehokkuustoimet on priorisoitava strategian sähköntuotantotarkasteluissa.

2. Ydinvoimalle vaihtoehto

Eduskunnalle on annettava mahdollisuus valita. Ydinenergian käyttöön liittyy erityisiä riskejä ja eettisiä ongelmia, minkä vuoksi ydinenergialaki on antanut perimmäisen päätösvallan asiasta eduskunnalle. Nyt, kun maailma etsii ratkaisuja ilmastonmuutoksen torjumiseen, ovat Suomen ratkaisut tapetilla myös kansainvälisesti.

Ympäristöjärjestöjen avoin kirje hallitukselle
 Helsingissä, 21.5.2008

Mikäli hallitus sisällyttää vähintään yhden ydinvoimalan osaksi ilmasto- ja energiastrategiaa tuomatta sille vaihtoehtoja, vie se kansanedustajilta tasapuolisen mahdollisuuden äänestää ydinvoimasta. *Ydinvoiman roolia on arvioitava rehellisesti.* Lauhdevoimaloiden sulkeminen ja Kioton sopimuksen päästötavoitteen saavuttaminen oli keskeisimpiä perusteita, kun Olkiluoto 3:n rakentamisesta päätettiin. Reaktorin tuottama päästövähennys tulee kuitenkin olemaan vain noin kolmannes eduskunnalle alunperin esitetystä ja toteutuu aikaisintaan Kioton tavoitekauden lopussa. Alkuperäinen arvio tehtiin paisuttelemaan päästövähennyksiä eikä sitä perustettu mallitarkasteluun. Tällä kertaa arvioiden on oltava rehellisiä. Mahdollisuudet vaikuttaa fossiilisen säätövoiman käyttöön ydinvoimalla ovat hyvin rajalliset, ja muita keinoja on tarjolla. Ydinvoiman lisäämistä ei tule esittää fossiilisen sähköntuotannon vähentämisen edellytyksenä.

Ympäristöjärjestöjen esitykset

- Strategiaan tulee valmistella energian käytön voimakkaaseen tehostamiseen ja uusiutuvan energian monipuoliseen lisäämiseen perustuva energiaratkaisu, jossa hakemukset ydinvoiman lisärakentamisesta oletetaan hylättävän. Muutoin hallitus toimii ydinenergiain hengen vastaisesti viemällä eduskunnalta päätösvallan ydinvoiman lisärakentamisessa.
- Ydinvoimalla aikaansaavat päästövähennykset on arvioitava sähkömarkkinamallilla, ei epärealistisiin, julkilausumattomiin oletuksiin perustuen. Ydinvoiman lisäämisen perustelu fossiilisen sähköntuotannon vähentämisellä ilman tällaista avointa tarkastelua ei ole hyväksyttävää..
- Hallituksen olisi ehdottomasti selvitettävä eri toimenpidepakettien vaikutukset kansantalouteen, elinkeino- ja aluepolitiikkaan sekä kestävän energiateknologian vientimahdollisuuksiin pidemmällä aikavälillä.

3. Strategian oltava linjassa kahden asteen tavoitteen kanssa

Hallitusten välisen ilmastopaneelin IPCC:n mukaan ilmaston lämpenemisen rajoittaminen alle kahteen asteeseen edellyttää teollisuusmaissa vähintään 25-40 prosentin päästövähennyksiä vuoteen 2020 mennessä ja 80-95 prosentin päästövähennyksiä vuoteen 2050 mennessä. Strategia, joka tähtää vain 20 % vähennyksiin, ei edistä kansainvälisen sopimuksen syntymistä, ja voi olla jo vuoden päästä vanhentunut.

Ympäristöjärjestöjen esitykset

- Strategiassa on varauduttava 30 % päästövähennyksiin kotimaisin toimin ja mekanismien käyttöön tämän lisäksi. Parasta olisi säätää ilmastolaki, jolla sitoudutaan vuosittaisiin päästöjen vähennyksiin.

4. Turve- ja vesivoimasuunnitelmat epärealistisia

Mm. VTT:n linkaaritutkimukset vahvistavat, että turve on kasvihuonekaasutaseeltaan fossiilinen polttoaine. Energiaturpeen käytön vähentäminen on yksi kustannustehokkaimmista tavoista vähentää kasvihuonekaasupäästöjä.

Ympäristöjärjestöjen avoin kirje hallitukselle
Helsingissä, 21.5.2008

Vaikka vesivoima on uusiutuvaa energiaa, sen lisärakentaminen ei ole ekologisesti kestävä. Vesivoiman lisärakentamisesta saatava hyöty on pieni verrattuna sen haittoihin sekä rakentamattomien virtavesielinympäristöjen luonto- ja virkistyskäyttöarvoihin.

Ympäristöjärjestöjen esitykset

- Turpeen syöttötariffijärjestelmä ja varastointituki tulee purkaa sekä valmistevero palauttaa.
- Keskustelua suojeltujen vesistöjen rakentamisesta on käyty tarpeeksi monta vuosikymmentä. Vesivoimaa kannattaa kehittää vain nykyisiä voimalaitoksia tehostamalla.

Toivomme, että esityksemme huomioidaan ilmasto- ja energiastrategian valmistelussa.

Kunnioittavin terveisin,

Kaisa Kosonen, Greenpeace: 050 3688 488

Leo Stranius, SLL: 040 754 7371

Meri Pukarinen, Maan ystävät: 050 329 3479

Hanna-Kaisa Hellsten, Luonto-Liitto: 044 2570 174

Ympäristöjärjestöjen avoin kirje hallitukselle
 Helsingissä, 21.5.2008

Liite: Kestävän energiatalouden mahdollisuudet

WWF:n Virtaa tulevaisuuteen -raportti osoittaa, että Suomessa voidaan uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden potentiaaleilla vuonna 2020 tuottaa ja vähentää sähköä n. 35 TWh, joka vastaa 2,7 kertaa parhaillaan rakennettavan viidennen ydinvoimalan tuotantoa. Raportin ohjausryhmän puheenjohtajana toimi TKK:n professori Peter Lund.

Kannustamalla energian mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön voidaan Suomen sähkötarvetta vuonna 2020 vähentää raportin arvion mukaan 16 TWh (16 %) ennustetusta ja primäärienergiankulusta 11 % ennustetusta, jolloin energiankulutuksen kasvu taittuu, ja asettuu vuoden 2004 tasolle. Tällaiset vähenemät olisivat linjassa EU:n 20 % tehokkuustavoitteen kanssa.

Greenpeacen Gaia Consulting Oy:llä teettämä selvitys arvioi kustannustehokkaan energiatehokkuuspotentiaalin voivan olla tätäkin suurempi. Määrätietoisella politiikalla sähkön kokonaistarve voisi olla vuonna 2020 jopa 20 % (20 TWh), eli kaksi kertaa Venäjän tuonnin tai kivihiilisähkön tuotannon verran, pienempi, kuin se nykykehityksellä olisi. Lämmön tarvetta voidaan vastaavasti vähentää liki 50 % (30 TWh) ja tieliikenteen energiankulutusta 15 %. Selvityksessä on käytetty mahdollisimman realistisia oletuksia energian ja päästöoikeuksien hintojen kehityksestä sekä investointien takaisinmaksuajoista.

Suurimmat potentiaalit energiatehokkuuden parantamiseen löytyvät olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisesta (eristyksen parantaminen, lämpöpumput), teollisuuden energiatehostamistoimista (tehokkaammat sähkömoottorit, prosessiparannukset, taajuusmuuttajat) ja ajoneuvokannan tehostamisesta.

Taulukko 1: Uusiutuvien lisäysmahdollisuudet vuoteen 2020 mennessä

<i>TWh</i>	Taloudellinen potentiaali	Greenpeacen arvio kestävästä tasosta	Lähde
puun pienpoltto	10	10	1
Metsähake	15	15	1
Kierrätyspolttoaineet	6	2	1
Peltobiomassa	7,5	5	1
Biokaasu	7	7	2
teollisuuden puutähdde	2	0	1
Tuulivoima	10	10	3
Vesivoima	2	2	4
Lämpöpumput	6	6	2
biopolttoaineiden tuontiraaka-aineet	4	0	5
Aurinkolämpö	0,5	0,5	2
Yhteensä	70	57,5	
<i>Lisäys nykyisestä kulutuksesta</i>	<i>23 %</i>	<i>19 %</i>	

1: Rintalan työryhmä (KTM)

2: Uusiutuvan energian lisäysmahdollisuudet vuoteen 2015 (KTM)

3: Tuulivoiman mahdollisuudet Suomessa (VTT)

4: Vesivoimat tuotannon määrä ja lisäysmahdollisuudet Suomessa (KTM)

5: 10 % liikenteen öljynkulutuksesta